

ZARZĄDZANIE GOSPODARKĄ ŚRODKAMI TRWAŁYMI W SYSTEMIE ZINTEGROWANYM AUTOMATYCZNEGO PRZETWARZANIA DANYCH W PRZEDSIĘBIORSTWIE MEBLARSKIM

Paweł Żukowski

Akademia Rolnicza, Poznań

Złożoność warunków ekonomicznych, w jakich pracują współczesne przedsiębiorstwa meblarskie, ich wielorakie powiązania, duża liczba występujących różnorodnych przedsięwzięć techniczno-ekonomicznych powoduje bardzo szybko rosnące zapotrzebowanie na pogłębione i sprawnie przetwarzane informacje liczbowe. Przy tradycyjnych metodach i technice rejestrowania tych informacji i przetwarzania trudno jest w wielu wypadkach wpływać optymalizująco na działalność gospodarczą i rozwój przedsiębiorstwa. Do tego celu są niezbędne najnowsze środki techniczne i nowe metody. Powoduje to nie tylko konieczność analizy i dokładnego określenia czynników mających wpływ na podstawową działalność przedsiębiorstwa meblarskiego, kwantyfikowania tych czynników i ilościowego (analitycznego) ich ujmowania, lecz również wymaga opracowania zintegrowanych systemów przetwarzania danych, w skali przedsiębiorstwa meblarskiego, z możliwością stosowania w wyliczeniach elektronicznej techniki obliczeniowej. Opracowania tego rodzaju są jak najbardziej wskazane obecnie, zarówno z punktu widzenia teorii, jak i praktyki produkcyjnej, a w przyszłości staną się obiektywną koniecznością.

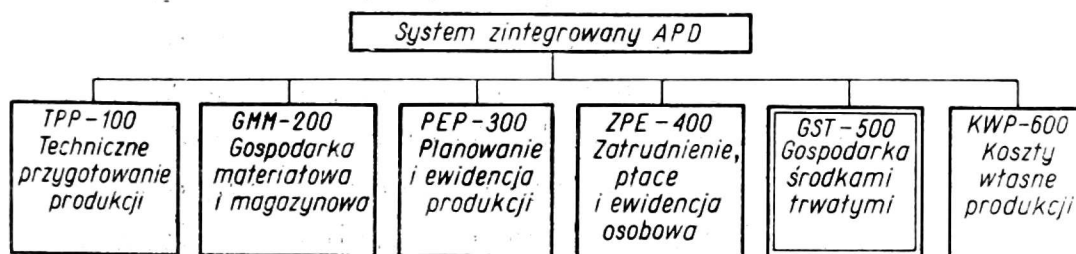
Z analizy działalności dużych przedsiębiorstw przemysłu meblarskiego (Swarzędzkie Fabryki Mebli w Swarzędzu, Zakłady Przemysłu Meblarskiego w Radomsku), wynika, że zintegrowany system automatycznego przetwarzania danych do celów zarządzania powinien obejmować zagadnienia o podstawowym znaczeniu dla działalności gospodarczej takie, jak:

- 1) techniczne przygotowanie produkcji,
- 2) gospodarka materiałowa i magazynowa,
- 3) planowanie i ewidencja produkcji,
- 4) zatrudnienie, płace, i ewidencja osobowa,

- 5) gospodarka środkami trwałymi,
- 6) koszty własne produkcji.

Przez zintegrowany system automatycznego przetwarzania danych do celów zarządzania w przedsiębiorstwie meblarskim rozumie się system wielodziedzinowy, obejmujący swoim zakresem tematycznym główne dziedziny działalności przedsiębiorstwa, integrujący je w jedną całość, przy jednoczesnym wykazaniu wzajemnych powiązań i zależności poszczególnych, wyodrębnionych dziedzin oraz stwarzający warunki do podejmowania przez ośrodek sterowania przedsiębiorstwem (kierownictwo) optymalnych decyzji. Jego charakterystyczną cechą powinna być wspólna baza danych, która będzie służyła do przetwarzania zagadnień i wykorzystywania we wszystkich lub w kilku podsystemach stanowiących elementy systemu wielodziedzinowego. Wspólna baza danych stwarza możliwości pełnej integracji podsystemów. Powyższe stwierdzenia mają zasadniczy wpływ na budowę zbiorów stałych okresowo aktualizowanych i zbiorów zmiennych zapisanych na taśmie lub dysku magnetycznym.

Przedmiotem niniejszej pracy jest przedstawienie, w ujęciu syntetycznym, koncepcji zarządzania podsystemem gospodarki środkami trwałymi w systemie zintegrowanym automatycznego przetwarzania danych w przedsiębiorstwie meblarskim. Strukturę zintegrowanego systemu automatycznego przetwarzania danych przedstawiono na rysunku 1.

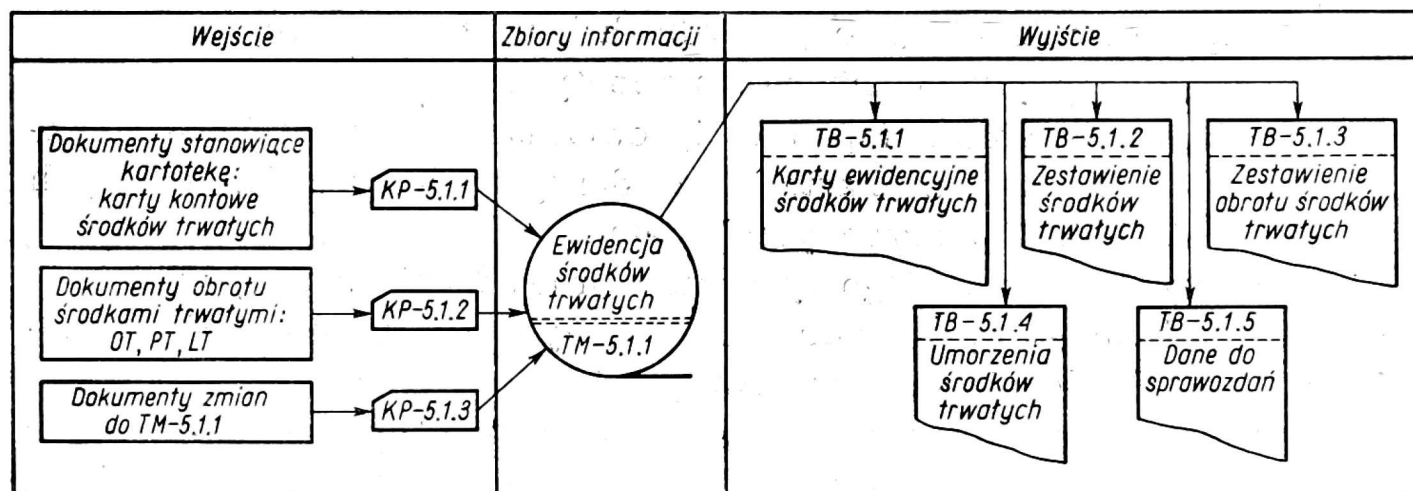
Rys. 1. Struktura zintegrowanego systemu automatycznego przetwarzania danych w przedsiębiorstwie meblarskim

Podsystem gospodarki środkami trwałymi GST-500 jest częścią składową zintegrowanego systemu automatycznego przetwarzania danych, obejmującego podstawowe dziedziny działalności przedsiębiorstwa meblarskiego. Podsystem ten powinien objąć swoim zakresem:

- 1) ewidencję stanu i ruchu środkami trwałymi wg poszczególnych grup (przy uwzględnieniu zwiększenia i zmniejszenia wartości wg rodzaju),
- 2) ewidencję analityczną środków trwałych z podziałem na:
 - a) podlegające oprocentowaniu, w tym — w eksploatacji, w zapasie i poza przedsiębiorstwem,
 - b) trwale nieczynne,

- c) środki działalności socjalno-bytowej;
- 3) amortyzację i umorzenie środków trwałych,
- 4) sprawozdawczość.

Powiązanie dokumentów i zbiorów danych oraz przewidywane, pożądane wydruki przedstawia się w formie schematu (rys. 2).

Rys. 2. Schemat powiązań dokumentów i zbiorów danych;

OT — dokument przyjęcia środka trwałego (z inwestycji do eksploatacji), PT — dokument przekazania środka trwałego (np. z zakładu do zakładu), LT — likwidacja środka trwałego, KP — karta perforowana, TM — taśma magnetyczna, TB — tabulogram (wydawnictwo)

Zbiory zawarte na taśmach (lub dyskach) magnetycznych, które będą znajdować się w pamięci zewnętrznej EMC opisuje się. Opis ten sporządza się w postaci tabeli (1). Wielkości liczbowe w niej zawarte określają przybliżoną wielkość zbioru w wypadku Zakładu Meblarskiego w Radomsku.

Charakteryzuje się wszystkie projektowane tabulogramy emitowane przez EMC, podając ich zawartość informacyjną. Opis zestawia się w formie tabeli (tab. 2).

Tabela 1

Opis zbiorów taśmowych w pamięci zewnętrznej EMC

Nazwa zbioru i symbol	Rodzaj zbioru	Zawartość informacyjna	Przybliżone rozmiary zbioru	
			liczba słów w rekordzie	pojemność zbioru
Ewidencja środków trwałych TM-5.1.1	stały, alfanumeryczny	Dane ewidencyjne: <ul style="list-style-type: none"> — kod środka trwałego, — nr inwentarzowy, — nazwa środka trwałego, — charakterystyka, — umorzenie (miesięcznie i narastająco), — miejsce użytkowania, — remonty kapitalne. 	120	1 200 000

Do najistotniejszych warunków niezbędnych przy realizacji podsystemu gospodarki środkami trwałymi w systemie zintegrowanym APD w przedsiębiorstwie meblarskim należą:

1) w zakresie kodowania:

— opracowanie pełnego i jednoznacznego kodowania środków trwałych i przestrzeganie stosowania,

— opracowanie kodów odpowiednich kont księgowych,

2) w zakresie przygotowania bazy normatywnej:

— skontrolowanie kompletności, ewentualne uzupełnienie i aktualizowanie informacji na kartach ewidencyjnych środków trwałych oraz uzupełnienie ich opracowanymi kodami,

3) opracowanie jednolitego systemu wprowadzania zmian, właściwego obiegu dokumentów, zapewniającego utrzymanie w pełnej aktualizacji kartoteki „Ewidencja środków trwałych”,

4) dostosowanie układu dokumentów źródłowych do wymagań APD dla dogodnego przenoszenia z nich informacji na maszynowe nośniki,

5) zapewnienie terminowego spływu dokumentów obrotu środkami trwałymi, wprowadzanych do systemu.

Największe trudności w okresie przygotowania przedsiębiorstwa meblarskiego do zastosowania automatycznego przetwarzania danych dla celów zarządzania napotyka się przy porządkowaniu dokumentacji źródłowej oraz opracowywaniu bazy indeksowej.

Omówione w formie syntetycznej najistotniejsze elementy koncepcji gospodarki środkami trwałymi, jako jednego z zasadniczych podsystemów w zintegrowanym systemie APD, mogą być poszerzone i uszczegółowione, w trakcie opracowywania projektu technicznego.

Należy podkreślić, iż praktyka usprawniania zarządzania za pomocą elektronicznej techniki obliczeniowej może obrać jedną z przeciwstawnych metod, które hasłowo określić można jako agregacja i dekompozycja. Albo zbuduje się jeden zintegrowany system skomputeryzowania wszystkich podstawowych agend przedsiębiorstwa meblarskiego i po jego przygotowaniu do stanu pełnej kompletności dokona się „rewolucji” w organizacji przedsiębiorstwa, odrzucając metody zarządzania tradycyjne i wprowadzając w ich miejsce metody nowoczesne, albo będzie się budować podsystemy agendowe i poprzez kolejne ich wdrażanie dojdzie się do systemu zintegrowanego APD. Uwzględniając konkretne warunki techniczno-organizacyjne i ekonomiczne, w jakich działają przedsiębiorstwa przemysłu meblarskiego oraz ich potrzeby i obecne możliwości, należałoby wypowiedzieć się za metodą dekompozycji.

Podkreślić również należy fakt, iż postępowi w dziedzinie informacji i techniki automatycznego przetwarzania danych powinien towarzyszyć równoległy rozwój metod badania współzależności między podstawowymi

Tabela 2

Opis emitowanych wydawnictw

Nazwa zestawienia	Symbol zestawienia	Zawartość informacyjna	Częstotliwość	Działy korzystające z zestawienia
Karty ewidencyjne środków trwałych	TB-5.1.1	Zestawienie będące wydrukiem kart ewidencyjnych poszczególnych środków trwałych w zależności od potrzeb mogłoby obejmować: <ul style="list-style-type: none"> — wszystkie środki trwałe, — niektóre grupy środków trwałych, — niektóre środki trwałe z pełnym opisem lub bez. <p>Karta ewidencyjna zawiera w zasadzie wszystkie informacje z karty kontowej środka trwałego wraz z dopisywaniem umorzeń i kapitałochłonnych remontami.</p>	Na żądanie	Księgowość, główny mechanik
Zestawienie środków trwałych	TB-5.1.2	Zestawienie grupowe (lub wg poszczególnych pozycji inwentarzowych) środków trwałych z podziałem na: <ul style="list-style-type: none"> — trwałe do oprocentowania, w tym: w zapasie, w eksploatacji, poza przedsiębiorstwem, — trwałe nieczynne, — socjalno-bytowe. 	na żądanie	księgowość, główny mechanik
Zestawienie obrotów środków trwałych	TB-5.1.3	Zestawienie obrotów środków trwałych wg ich rodzajów z podaniem następujących informacji: <ul style="list-style-type: none"> — bilans otwarcia (przed i po kompensacie), — obroty za dany miesiąc, — obroty od początku roku, — salda 	miesięczna	księgowość, główny mechanik
Umorzenie środków trwałych	TB-5.1.4	Zestawienie wartościowe umorzeń wg grup środków trwałych zbiorcze lub specyfikujące wszystkie pozycje inwentarzowe w odniesieniu do poszczególnych miejsc powstawania kosztów	miesięczna lub na żądanie	księgowość
Dane do sprawozdań	TB-5.1.5	Informacje o stanie i ruchu środków trwałych w układzie wymaganym przez GUS (sprawozdanie ST-4)	roczna	księgowość

agendami gospodarczej działalności przedsiębiorstw przemysłu meblarskiego, co jest niezbędne przy podejmowaniu właściwych decyzji przez ośrodek sterowania przedsiębiorstwem.

Павел Жуковски

УПРАВЛЕНИЕ ПОДСИСТЕМОЙ ОСНОВНЫХ ФОНДОВ
В ИНТЕГРИРОВАННОЙ СИСТЕМЕ
ОБРАБОТКИ ДАННЫХ НА МЕБЕЛЬНОМ ПРЕДПРИЯТИИ

Резюме

В реферате синтетически представлены основные элементы концепции подсистемы управления основными фондами в аспекте интегрированной системы автоматизированной обработки данных для целей рационализации управления в масштабе мебельного предприятия.

Был определен объем работ, предусмотренных для электронной обработки данных, разработана увязка документов и основных комплектов данных, дана характеристика главного комплекса данных (учет основных фондов) создаваемого во внешней памяти ЭВМ, определены все выводимые на печать результаты, а также дан список наиболее существенных организационных условий, необходимых для реализации подсистемы управления основными фондами.

Было высказано также мнение, чтобы внедрять системы автоматизированной обработки данных на мебельных предприятиях путем функционального наращивания подсистем.

Paweł Żukowski

MANAGEMENT OF FIXED ASSETS ECONOMY IN THE INTERGRATED
SYSTEM OF AUTOMATIC DATA PROCESSING
IN FURNITURE ENTERPRISE

Summary

Fundamental elements of the conception of fixed assets management, in the aspect of intergrated system of automatic data processing, for the purpose of management rationalization in furniture enterprise are presented in the paper. The range of work needed for the preparation of electronic data processing is determined, connections between documents and data sets are discussed and main compilation of data (fixed assets recording), recorded in computer memory is characterized. All needed publications (tabulograms) are described, and most important organizational conditions necessary for the realization of fixed assets management subsystem are specified. The author is favouring the sectional implementation of automatic (electronic) data processing in furniture industry enterprise.